

D – 05.01.03A NAWIERZCHNIA Z ŻUŻLA PALENISKOWEGO

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot OST

Przedmiotem niniejszej ogólnej specyfikacji technicznej (OST) są wymagania dotyczące wykonania i odbioru robót związanych z wykonaniem nawierzchni z żużla paleniskowego.

1.2. Zakres stosowania OST

Ogólna specyfikacja techniczna (OST) stanowi obowiązującą podstawę opracowania szczegółowej specyfikacji technicznej (SST) stosowanej jako dokument przetargowy i kontraktowy przy zlecaniu i realizacji robót na drogach.

1.3. Zakres robót objętych OST

Ustalenia zawarte w niniejszej specyfikacji dotyczą zasad prowadzenia robót związanych z wykonywaniem i odbiorem nawierzchni z żużla paleniskowego.

Nawierzchnię z żużla paleniskowego można wykonywać na drogach obciążonych ruchem bardzo lekkim i lekkim, odpowiadających kategorii ruchu KR1 według „Katalogu typowych konstrukcji nawierzchni podatnych i półsztywnych”, GDDP 1997. Najkorzystniej jest wykonywać ją w okolicach, w których dostępny jest żużel paleniskowy, przydatny do budowy.

1.4. Określenia podstawowe

1.4.1. Żużel paleniskowy (szlak, lesz) - materiał pozostający po spaleniu węgla lub koksu w paleniskach rusztowych bądź komorowych.

1.4.2. Nawierzchnia z żużla paleniskowego - nieulepszona nawierzchnia drogowa, której warstwa ścieralna jest wykonana z żużla paleniskowego.

1.4.3. Pozostałe określenia podstawowe są zgodne z obowiązującymi, odpowiednimi polskimi normami i definicjami podanymi w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 1.4.

1.5. Ogólne wymagania dotyczące robót

Ogólne wymagania dotyczące robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 1.5.

2. MATERIAŁY

2.1. Ogólne wymagania dotyczące materiałów

Ogólne wymagania dotyczące materiałów, ich pozyskiwania i składowania, podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 2.

2.2. Materiały do wykonania nawierzchni

2.2.1 Zgodność materiałów z dokumentacją projektową

Materiały do wykonania nawierzchni z żużla paleniskowego powinny być zgodne z ustaleniami dokumentacji projektowej lub SST.

2.2.2 Żużel paleniskowy

Żużel paleniskowy może pochodzić z: zakładów przemysłowych (np. elektrowni, elektrociepłowni), kotłowni lokalnych, parowozowni itp. Najkorzystniejsze są żużle pochodzące z wielkich zakładów

Wykonanie dróg gminnych na terenie gminy Dobra

przemysłowych, gdzie używa się zwykle jednego gatunku węgla, spalanego możliwie dokładnie. Mniejszą wartość mają żużle z parowozów kolejowych, zaopatrywanych w czasie jazdy w różne gatunki węgla, który nie spala się dokładnie.

Żużel paleniskowy ma postać ciemnych, niekiedy czarnych, porowatych lub zeszlonych brył i skrzepów. Żużel paleniskowy świeży zawiera: a) żużel właściwy (spieczone i zlepione substancje mineralne węgla), b) popiół (cząstki pyłaste przepalone, lecz nie spieczone o wymiarze ziaren poniżej 0,5 mm, c) ziarna nieprzeżalone (resztki skały płonnej, pęczniące pod wpływem wody), d) cząstki niecałkowicie spalonego węgla.

Żużel paleniskowy może być wykorzystany do budowy nawierzchni dopiero po spaleniu resztek węgla, powstaniu popiołu, unieszkodliwieniu wapna i siarki, co dokonuje się na hałdzie, gdzie na skutek nawilgocenia, zamrożenia, odmrożenia i wyschnięcia część żużla ulegnie rozpadowi („zlasuje się”). Najkorzystniejszym okresem składowania żużla na hałdzie jest okres jesieni, zimy i wiosny. Do budowy nawierzchni należy pobierać żużel bez zanieczyszczeń innymi odpadami, np. gruntem, śmieciami, gruzem, odpadami chemicznymi, drewnem, żelazem itp., co może spotykać się na hałdach.

Zaleca się, aby żużel paleniskowy był:

- składowany na hałdzie, co najmniej przez 1 rok,
- przesiany przez sito o oczkach 2 mm i zawartość części drobnych (popiołu) nie była większa od 15%,
- przesortowany na frakcje drobniejsze od 15 mm i większe od 15 mm,
- rozdrobniony (np. rozbity młotem) w zakresie dużych stopionych brył żużla, tak aby otrzymać z nich ziarna o wielkości 6-8 cm.

2.2.3 Inne materiały

Do materiałów innych stosowanych przy budowie nawierzchni z żużla paleniskowego mogą należeć:

- a) materiały na podbudowę lub warstwę odsączającą, wymienione w pkt 5.5.1 niniejszej specyfikacji,
- b) piasek gruboziarnisty lub żwirek mający lepsze gliniaste lub żelaziste, wymieniony w pkt 5.5.2 niniejszej specyfikacji,
- c) ew. środki do zaimpregnowania nawierzchni, wymienione w zał. 2 niniejszej specyfikacji,
- d) woda stosowana przy wałowaniu nawierzchni (każda czysta woda z rzek, jezior, stawów i innych zbiorników otwartych oraz woda studzienna i wodociągowa; nie należy stosować wody z widocznymi zanieczyszczeniami, np. śmieciami, roślinnością wodną, odpadami przemysłowymi, kanalizacyjnymi itp.).

3. SPRZĘT

3.1. Ogólne wymagania dotyczące sprzętu

Ogólne wymagania dotyczące sprzętu podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 3.

3.2. Sprzęt stosowany do wykonania nawierzchni

Wykonawca przystępujący do wykonania nawierzchni z żużla paleniskowego powinien wykazać się możliwością korzystania z następującego sprzętu:

- samochodów wywrotek, samochodów skrzyniowych, ciągników z przyczepami skrzyniowymi,
- równiarek, spycharek,
- cystern do wody,
- szablony ciągnionego,
- walca ogumionego, walca gładkiego, walca wibracyjnego lub wibratora płytowego.

4. TRANSPORT

4.1. Ogólne wymagania dotyczące transportu

Ogólne wymagania dotyczące transportu podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 4.

4.2. Transport materiałów

Żużel paleniskowy i pozostałe materiały można przewozić dowolnymi środkami transportu, w warunkach zabezpieczających je przed pyleniem, rozsegregowaniem, nadmiernym wysuszeniem.

5. WYKONANIE ROBÓT

5.1. Ogólne zasady wykonania robót

Ogólne zasady wykonania robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” [1] pkt 5.

5.2. Zasady wykonywania nawierzchni

Konstrukcja i sposób wykonania nawierzchni z żużla paleniskowego powinny być zgodne z dokumentacją techniczną i SST, a w przypadku braku wystarczających ustaleń, można przyjmować:

- grubość i konstrukcję nawierzchni - według załącznika 1,
- sposób wykonania - według ustaleń pktów 5.3 - 5.5 niniejszej OST, pod warunkiem uzyskania akceptacji Inżyniera.

5.3. Sposoby wykonania nawierzchni z żużla paleniskowego

Żużel paleniskowy można stosować do dróg przeznaczonych dla ruchu lekkiego jako:

- dodatek szkieletowy, rozsypywany na drogach gruntowych o podłożu gliniastym i wciskany pod wpływem działania kół pojazdów w grunt,
- samodzielną nawierzchnię, ułożoną na uprzednio wyprofilowanym podłożu.

5.4. Wzmacnianie żużlowym dodatkiem szkieletowym podłoża gliniastego

Na wyprofilowaną nawierzchnię drogi gruntowej rozsypuje się warstwę materiału żużlowego grubości 3-5 cm, który pod działaniem kół pojazdów jest wciskany w grunt. Żużel nie powinien zawierać ziarn o frakcji > niż 50 mm. Jeśli jednak występują one w dużej ilości, a materiału jest pod dostatkiem, to należy rozważyć możliwość pogrubienia warstwy nawierzchni, co pozwoli na zużycie tych ziarn bez konieczności ich oddzielania i ewentualnego kruszenia.

Rozsypywanie powtarza się kilkakrotnie aż do uzyskania dostatecznie zwartej i wytrzymałej nawierzchni. Zwykle ilość wprowadzonego materiału żużlowego wynosi 25 - 30% objętości nawierzchni. Jak wykazują doświadczenia, po dwóch lub trzech opisanych cyklach, na powierzchni drogi formuje się dostatecznie zwarta i wytrzymała warstwa żużla.

W zależności od sprzętu jakim się dysponuje i ilości wykonywanych robót proces stopniowego żużlowania drogi gruntowej może przebiegać następująco:

- profilowanie korony lub koryta drogi równiarką w celu nadania odpowiednich pochyleń podłużnych i poprzecznych;
- dowóz żużla i układanie go w przyzmy na poboczach lub bezpośrednio warstwami na wzmacnianej drodze;
- rozścielenie żużla - układanego w przyzmych za pomocą równiarek, lekkich spycharek lub ręcznie przy zachowaniu odpowiedniej wilgotności (po deszczu lub polewając wodą);
- zagęszczenie rozsypanej warstwy żużla, z początku lekkimi i średnimi walcami przyczepnymi lub samobieźnymi, następnie przez ruch pojazdów eksploatujących drogę;
- powtórne rozłożenie warstwy żużla i zagęszczenie, gdy poprzednia warstwa zostanie wciśnięta w grunt rodzimy tworzący koronę drogi.

Grubość warstwy ulepszanej należy ustalać doświadczalnie, pamiętając, że po uwałowaniu zmniejsza się ona o 25 - 30% i nie powinna być mniejsza od wartości podanych w załączniku 1.

5.5. Wykonanie samodzielnej nawierzchni z żużla paleniskowego

5.5.1 Zalecenia wstępne

Nawierzchnia z żużla paleniskowego przy grubości nie przekraczającej 15 cm może być wykonywana jednowarstwowo, nawierzchnię grubszą, np. 25 cm, należy wykonywać w dwóch warstwach, a

Wykonanie dróg gminnych na terenie gminy Dobra

---

grubości 40 cm w większej liczbie warstw.

Wymiary największego ziarna kruszywa żużlowego nie powinny przekraczać 0,5 grubości układanej warstwy kruszywa, chociaż należy uwzględnić, że żużel paleniskowy dość łatwo ulega rozdrobieniu pod wpływem wałowania. Zbyt duże stopione bryły żużla, nie rozpadające się przy wałowaniu, należy rozbijać młotem lub odrzucać.

W przypadku, gdy dokumentacja projektowa lub SST przewiduje wykonanie warstwy odsączającej lub podbudowy pod nawierzchnię z żużla paleniskowego, powinna ona odpowiadać wymaganiom:

- OST D-04.02.01, dla warstwy odsączającej,
- OST D-04.04.00-04.04.03, dla podbudów z kruszyw stabilizowanych mechanicznie,
- OST D-04.05.00-04.05.04, dla podbudów z kruszyw stabilizowanych spoiwami hydraulicznymi,
- innych OST, zgodnie z ustaleniami indywidualnymi.

Nawierzchnie z żużla paleniskowego mogą być wykonywane sposobem powierzchniowym i sposobem korytowym.

5.5.2 Sposób powierzchniowy wykonania nawierzchni

Na wyprofilowanym podłożu w kierunku podłużnym i uformowanym poprzecznie ze spadkiem określonym w dokumentacji projektowej (np. 4%), po jego zagęszczeniu, rozsypuje się jedną lub dwie warstwy żużla i wałuje kolejno każdą z nich przy jednoczesnym polewaniu wodą.

Przy nawierzchniach dwuwarstwowych, na warstwę dolną używa się żużla o grubszym uziarnieniu, o frakcjach od 15-80 a nawet 100 mm. Na warstwę górną używa się żużla drobniejszego o uziarnieniu 2-30 mm. Pyły żużlowe są niepożądane ze względu na duże pylenie zawierającej je nawierzchni.

Wałowanie prowadzi się gładkimi lub ogumionymi walcami lekkimi o masie 3-6 Mg. Grubość ostateczna nawierzchni nie powinna być mniejsza niż podana w dokumentacji projektowej (lub ew. w zał. 1), przy czym rozsypując warstwę żużla należy pamiętać, że przy zagęszczaniu osiadają one przynajmniej o 30%.

Zagęszczenie nawierzchni o przekroju daszkowym należy rozpoczynać od krawędzi i stopniowo przesuwając pasami podłużnymi częściowo nakładającymi się w kierunku jej osi. Zagęszczenie nawierzchni o jednostronnym spadku należy rozpoczynać od dolnej krawędzi i przesuwając pasami podłużnymi, częściowo nakładającymi się, w kierunku górnej krawędzi.

Zagęszczenie należy kontynuować do osiągnięcia wskaźnika zagęszczenia wymaganego w dokumentacji projektowej, SST lub OST.

W celu uniknięcia kurzu, wytwarzanego wskutek nadmiernej ścieralności żużla, bezpośrednio po uwałowaniu nawierzchni jest wskazane jej zaszlamowanie, tj. pokrycie cienką warstwą (1-2 cm) gruboziarnistego piasku o lepishczu gliniastym lub żelazistym. Warstwę tę należy obficie polać wodą, a po jej wsiąknięciu ponownie uwałować.

Można też zastosować inny sposób zabezpieczenia przed kurzem, przez zaimpregnowanie nawierzchni asfaltem lub higroskopijnymi środkami chemicznymi, metodami podanymi w zał. 2, pod warunkiem zaakceptowania ich przez Inżyniera.

5.5.3 Sposób korytowy wykonania nawierzchni

Nawierzchnia o przekroju korytowym wytrzymała ruch większy niż nawierzchnia o przekroju powierzchniowym.

Koryto pod nawierzchnię należy wykonać o głębokości i spadku poprzecznym według ustaleń dokumentacji projektowej. Sposób wykonania koryta, jego profilowania i zagęszczania podłoża powinien odpowiadać wymaganiom OST D-04.01.01.

Pozostałe czynności związane z ułożeniem warstwy lub warstw nawierzchni z żużla paleniskowego wykonuje się w sposób analogiczny jak przy powierzchniowym sposobie wykonania (pkt 5.5.2).

5.5.4 Pielęgnacja nawierzchni

W ciągu roku po wybudowaniu nawierzchni z żużla paleniskowego powinna być pod stałym dozorem technicznym, gdyż w tym okresie następuje jej stabilizacja. Pielęgnacja polega na wyrównywaniu i łataniu małych kolein oraz wybojów. W miejscu uszkodzenia nawierzchnię czyści się, lekko wzrusza dno wyboju, zwilża wodą, a następnie rozsypuje się grubszy żużel i ubija go zraszając miejsce naprawy wodą.

Wierzchnią warstwę tworzy żużel drobny o frakcji 2 - 30 mm oraz żwirek gliniasty.

6. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT

6.1. Ogólne zasady kontroli jakości robót

Ogólne zasady kontroli jakości robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 6.

6.2. Badania przed przystąpieniem do robót

Przed przystąpieniem do robót Wykonawca powinien przedstawić Inżynierowi wyniki badań lub raport o właściwościach materiałów, zgodnych z wymaganiami pktu 2 SST lub niniejszej specyfikacji.

6.3. Badania w czasie robót i po ich wykonaniu

6.3.1. Częstotliwość oraz zakres badań i pomiarów

Częstotliwość oraz zakres badań i pomiarów wykonanej nawierzchni podaje tablica 1.

Tablica 1. Częstotliwość oraz zakres badań i pomiarów

Lp.	Wyszczególnienie badań	Minimalna częstotliwość badań i pomiarów
1	Ukształtowanie osi w planie	co 100 m oraz w punktach głównych łuków poziomych
2	Rzędne wysokościowe	co 100 m
3	Równość podłużna	co 20 m na każdym pasie ruchu
4	Równość poprzeczna	10 pomiarów na 1 km
5	Spadki poprzeczne	10 pomiarów na 1 km oraz w punktach głównych łuków poziomych
6	Szerokość	10 pomiarów na 1 km
7	Grubość	10 pomiarów na 1 km
8	Zagęszczenie	1 badanie na 600 m ² nawierzchni

6.3.2. Ukształtowanie osi nawierzchni

Oś nawierzchni w planie nie może być przesunięta w stosunku do osi projektowanej o więcej niż ± 5 cm.

6.3.3. Rzędne wysokościowe

Odchylenia rzędnych wysokościowych nawierzchni od rzędnych projektowanych nie powinny być większe niż +1 cm i -3 cm.

6.3.4. Równość nawierzchni

Nierówności podłużne nawierzchni i nierówności poprzeczne należy mierzyć 4-metrową łata. Nierówności nawierzchni nie powinny przekraczać 15 mm.

6.3.5. Spadki poprzeczne nawierzchni

Spadki poprzeczne nawierzchni na prostych i łukach powinny być zgodne z dokumentacją projektową z tolerancją $\pm 0,5\%$.

6.3.6. Szerokość nawierzchni

Szerokość nawierzchni nie może różnić się od szerokości projektowanej o więcej niż -5 cm i +10 cm.

6.3.7. Grubość warstw

Grubość warstw należy sprawdzać przez wykopanie dołków kontrolnych w połowie szerokości nawierzchni. Dopuszczalne odchyłki od projektowanej grubości nie powinny przekraczać ± 1 cm.

6.3.8. Sprawdzenie odwodnienia

Sprawdzenie odwodnienia należy przeprowadzać na podstawie oceny wizualnej oraz pomiarów wykonanych co najmniej w 10 punktach na 1 km i porównaniu zgodności wykonanych elementów odwodnienia z dokumentacją projektową.

Pochylenie niwelety dna rowów należy sprawdzać co 100 m. Stwierdzone w czasie kontroli odchylenie spadków od spadków projektowanych nie powinno być większe niż $\pm 0,1\%$, przy zachowaniu zgodności z projektowanymi kierunkami odprowadzenia wód.

6.3.9. Zagęszczenie nawierzchni

Zagęszczenie nawierzchni należy badać co najmniej dwa razy dziennie, z tym, że maksymalna powierzchnia nawierzchni przypadająca na jedno badanie powinna wynosić 600 m^2 . Kontrolę zagęszczenia nawierzchni można wykonywać dowolną metodą.

Wskaźnik zagęszczenia powinien być zgodny z dokumentacją projektową lub SST, a w przypadku, gdy nie jest tam określony - zaleca się aby nie był mniejszy od 0,98 zagęszczenia maksymalnego, określonego według normalnej próby Proctora, zgodnie z OST D-05.01.03.

7. OBMIAR ROBÓT

7.1. Ogólne zasady obmiaru robót

Ogólne zasady obmiaru robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 7.

7.2. Jednostka obmiarowa

Jednostką obmiarową jest m^2 (metr kwadratowy) wykonanej nawierzchni.

8. ODBIÓR ROBÓT

8.1. Ogólne zasady odbioru robót

Ogólne zasady odbioru robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 8.

Roboty uznaje się za zgodne z dokumentacją projektową, SST i wymaganiami Inżyniera, jeżeli wszystkie pomiary i badania z zachowaniem tolerancji wg pkt 6 dały wyniki pozytywne.

8.2. Odbiór robót zanikających i ulegających zakryciu

Odbiorowi robót zanikających i ulegających zakryciu podlegają:

- ew. wykonanie koryta nawierzchni,
- ew. wykonanie podbudowy lub warstwy odsączającej.

Odbiór tych robót powinien być zgodny z wymaganiami pktu 8.2 D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” oraz niniejszej OST.

9. PODSTAWA PŁATNOŚCI

9.1. Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności

Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 9.

9.2. Cena jednostki obmiarowej

Cena wykonania 1 m² obejmuje:

- prace pomiarowe i roboty przygotowawcze,
- oznakowanie robót,
- przygotowanie podłoża,
- dostarczenie materiałów i sprzętu,
- wykonanie nawierzchni, wg wymagań dokumentacji projektowej, SST lub OST,
- przeprowadzenie pomiarów i badań wymaganych w niniejszej specyfikacji technicznej,
- odwiezienie sprzętu.

10. PRZEPISY ZWIĄZANE

10.1 Ogólne specyfikacje techniczne (OST)

1.	D-M-00.00.00	Wymagania ogólne
2.	D-04.01.01	Koryto wraz z profilowaniem i zagęszczaniem podłoża (podspeyfikacja w zbiorze D-04.01.01-04.03.01 Dolne warstwy podbudów oraz oczyszczenie i skropienie)
3.	D-04.02.01	Warstwy odsączające i odcinające (podspeyfikacja w zbiorze D-04.01.01-04.03.01 Dolne warstwy podbudów oraz oczyszczenie i skropienie)
4.	D-04.04.00 - 04.04.03	Podbudowy z kruszywa stabilizowanego mechanicznie
5.	D-04.05.00 - 04.05.04	Podbudowy i ulepszone podłoża z gruntów lub kruszyw stabilizowanych spoiwami hydraulicznymi
6.	D-05.01.03	Nawierzchnia żwirowa

ZAŁĄCZNIKI**ZAŁĄCZNIK 1****GRUBOŚĆ NAWIERZCHNI Z ŻUŻLA PALENISKOWEGO**

(wg J. Jaworski: Drogi gruntowe, Cz. II - Budowa nawierzchni dróg i placów, IBDiM, Warszawa 1978)

Grubość nawierzchni z żużla paleniskowego po zagęszczeniu:

- na podłożu przepuszczalnym o dobrej nośności, dla dróg obciążonych ruchem samochodów ciężarowych i autobusów o łącznej masie do 200 t na dobę, na pas ruchu 15 cm
- na podłożu wątpliwym, dla dróg obciążonych jw., do 100 t 15 cm
- na podłożu wątpliwym, dla dróg obciążonych jw., do 200 t 25 cm
- na podłożu przełomowym, dla dróg obciążonych jw., do 100 t 25 cm
- na podłożu przełomowym, dla dróg obciążonych jw., do 200 t 40 cm

Orientacyjne zestawienie materiałów na 100 m² nawierzchni grubości 10 cm

Lp.	Rodzaj materiału	Jednostka	Ilość
1	Żużel paleniskowy	t	12 -14
2	Woda	m ³	0,3 -0,8

**IMPREGNOWANIE NAWIERZCHNI
CHEMICZNYMI ŚRODKAMI HIGROSKOPIJNYMI**
(wg C. Zarski: Drogi gruntowe i ich wzmacnianie, WKiŁ, 1986)

Nawierzchnie żużłowe, które mają dość dobrą nośność w stanie lekko wilgotnym, często tracą ją w okresie suszy. Zużywają się wtedy bardzo prędko, a przez wydzielanie dużych ilości pyłów stają się uciążliwe dla użytkowników.

Do ich impregnacji można stosować chemiczne środki higroskopijne, pochłaniające wilgoć z powietrza, zabezpieczające warstwę żużla przed zbytnim wysychaniem i w pewnym stopniu wiążącym materiał nawierzchniowy: chlorek wapnia, chlorek magnezowo-potasowy (karnalit), wodorotlenek sodu, chlorek sodu (sól kuchenna), ług posiarczanowy (posulfitowy).

Najskuteczniejsze jest działanie ługu posiarczanowego, gdyż nawierzchnie nim skrapiane nabierają lepszych cech wytrzymałościowych. Miarą ich wytrzymałości jest to, że pojazdy o nacisku do 10 kN na koło, nie pozostawiają śladu na nawierzchni. Nawierzchnie wzmacniane ługiem są w nocy widoczne, równością nie ustępują betonowym oraz praktycznie są również bezpyłne.

Dla udogodnienia transportu ługu, częściowo lub całkowicie odparowuje się zawartą w nim wodę. Ługiem posiarczanowym nie należy polewać nawierzchni przed deszczem, gdyż może zostać wymyty.

Ogólnie można stwierdzić, że środki chemiczne są bardzo wygodne do stosowania. Wystarczy bowiem tylko je rozlać lub rozsypać, aby nawierzchnia nasiąkła nimi równomiernie na całej grubości.

Jeśli środki chemiczne rozsypuje się na wykonanej nawierzchni, to przy pierwszym posypaniu należy użyć:

- ługu posulfitowego suchego   0,5 -1,0 kg/m²,
- innych środków   0,4 - 0,8 kg/m².

W następnych latach należy ich używać wczesną wiosną, około 0,2 -0,5 kg/m² rocznie.

IMPREGNOWANIE NAWIERZCHNI LEPISZCZEM ASFALTOWYM
(wg J. Jaworski: Drogi gruntowe, cz. II, IBDiM, 1978)

Do impregnowania nawierzchni lepiszczem asfaltowym należy wykorzystać upalne dni letnie, gdy nawierzchnia jest nagrzana przez słońce. Na nawierzchni oczyszczonej szczotkami (z piasawy lub stalowymi), ale bez naruszenia jej zagęszczonej powierzchni, należy przy użyciu skraparki rozlać równo asfalt upłynniony lub emulsję asfaltową w ilości 2,5 kg/m² przy pierwszym impregnowaniu, a 1,5 kg/m² przy następnych i przysypać piaskiem, drobną pospółką lub miałem kamiennym w ilości 30 kg/m² przy pierwszym przysypaniu i 15 kg/m² przy posypywaniach następnych.

Zaimpregnowaną nawierzchnię można natychmiast po posypaniu udostępnić dla ruchu drogowego, ale lepiej, gdy można jednocześnie wcisnąć piasek lub kruszywo w rozpryskany asfalt przez kilkakrotny przejazd gumionego walca.